

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:		ДЛЯТА		Ціна оголошень.
Львів, Ринок 18, II. пав.		в Австро-Угорщині:		
Коресп. центр: штаб 26726		місячно 5— К.		<p>Рекла. листки, друковані на папері, за кожен рядок по 10 слів, в день по 100 слів, в місяць по 1000 слів, в квартал по 3000 слів, в рік по 10000 слів. Ціна за лінійку 10 слів. Ціна за лінійку 20 слів 200%. Ціна за лінійку 30 слів 300%. Ціна за лінійку 40 слів 400%. Ціна за лінійку 50 слів 500%. Ціна за лінійку 60 слів 600%. Ціна за лінійку 70 слів 700%. Ціна за лінійку 80 слів 800%. Ціна за лінійку 90 слів 900%. Ціна за лінійку 100 слів 1000%.</p>
Львівська трам. «Діло-Львів»		у Львові (без доплати):		
Номер телефону 566		місячно 4— К.		
Головний редактор: Д. В. Василь Панийко		квартально 12—		
Відділення: редакція не відповідає		піврічно 22—		
		розрахунок 44—		
		в Німеччині:		
		місячно 20— М.		
		квартально 50—		
		За зміну адреси платять по 50 с.		

Видат: Видавничі Спілка, Діло...

Начальний редактор: Д. В. Василь Панийко.

Рабівники чужої землі.

Львів, 6. марта 1918

Від початку війни аж до берестейського пору з 9 лютого с. р. польські політики польська преса визнали в міродатні кризи і гнітний світ осередних держав, що український народ власиво не існує, тільки істає ідеєю своєї індивідуальності етнічної маса *«Volk»*, як писав у своїй пашкевілі *«Die neue Welt»* проф. Смоляк, яка повинна розділена між Польщу й Росію і в одній і в другій аросійщена. По Дні — говорили вони — де панувала до сво узадку польська Річпосполита і де єдиним турним елементом на яким може оперти ся наша творчість, є Польки (передовсім польдіачі і агурговані кругом них ефіціалісти), миєт мет осередних держав прилучити україну до польської держави; за Дні — а жовля оставити її на аросійщені.

Говорено се, очевидно, не тільки публич- в ти самім напрямі працювала також у Берей польська дипломатія, щоб умовити політику обох держав у напрямі не означених польських інтересів. Те, що польські політики робили в сій справі в міродних кругах обох столиць, носило найчистіший характер тайної дипломатії. Ні не мів агаду в сю роботу; превиділа ся тільки своїми результатами.

Першим таким результатом було віддані тих українських областей — Холмщини, Лемка й Волини — в руки польської адміністрації. Задача сєї адміністрації найліпше сформулював гр. Шеллгінський, заявляючи, що її мет є все, що ще не чуєть ся польським, бути польським.

Потім — прийшли акти 5. листопада 1916 р. польські зами, де — Східна Галичина має бути в мари польської державности відокремленої Галичини, а границі Польського Королівства мають бути розширені як найдалі на схід, українські землі.

Полі відомість про австро-польське рішення польського питання, себто, що в Польсько-Королівстві, шкід Галичини і зайятих українських землях має бути утворена польська держава. Майже 10 мільонів українського народу поготути в сій польській державі, на промі, більшість від польської етнографічної часті держави.

Все те підготовляли Польки тайними дипломатичними заходами. Результат, про те, щоб залитати український народ про його волю, не було. Треба їх аославити перед мур довершеного факту, — писала демократична *«Nowa Reforma»* — а тоді мусять агодити ся!

Після всего того прийшов берестейський пору з 9. лютого с. р. Факт утворення української держави власною волею і силою українського народу завдяки усю ту польську дипломатичну будову.

Тепер залував на весь світ польський крик про тайної дипломатії, — аж тепер, ми власне тайна дипломатія не довівала Польки. Тепер заговорили Польки про національ-самозащиту, про волю народів, — аж тепер, ми ім тайною дипломатією не віддали ся на волю нашім над українським народом. Від ініціата Дашинського до ексміністрів Гелу-ського, Біліцького і шкіді плеяди вишних польських продуктів австрійських міністрів створили дуже високо!) — як усі вони ладнали ся тайною дипломатією авати від ноги український народ, так усі вони тепер кричать про тайної дипломатії, надігають маски оборонців воли.

Як би назвали всі ті польські протести були рабівники, то вся та компанія Дашинських і Ге-

духовських робили би тільки комічне вражіння окрадених алодтій. А так є се алочинна компанія рабівників чужої землі, яка в масках оборонців воли народів кричить, бо не віддала ся їй плянований і так старанно підготвуваний рабунок чужої землі.

Коли не віддала ся тайною дипломатією прилучити український народ до воли польської державности, — починають вони говорити про «порозуміння» в українським народом. Перед тим говорили інакше: поставити їх перед довершеном факт. Яку аартість мають ті їх теперішні слеза про те «порозуміння», вистане читати польська преса, — скільки в ній щодня ненависти і алости, скільки отруйної смини і брудних помий виднаеть ся на українській народ і його державу. Чи можна вірити в щирість слів про порозуміння, коли рівночасно та сама преса має останніми словами українське правительство, коли понижас президента його мировей делегації? Коли така *«Nowa Reforma»* похваляє собі на такі аиводи, що — жовля — «тепер ведеть ся спір між оптимістами і песністами про будучність України: одні кажуть, що освідомле-

них Українців є 182, а другі, що тільки 160? Тепер, коли на Україну пішла австро угорська війська поміч краківський *«Слава»* анов відіграв старі помисли про ріжницю між Правобережжю й Лівобережжю Україною та радить Австро Угорщині Лівобережжю оставити Росії, а на Правобережній оперти ся на польське населення, яке — жовля — є єдиним культурним елементом і т. д.

Коли візьмемо на увагу, що такі «ради» дають ся після того, коли Австро Угорщина як части цілого потайного союзу заключила міжнародний договір з Українською Народною Республікою і вступила на територію України за аівана українським правительством на поміч, азначити, обовязана в своїй акції підчинити ся намірам і плянам українського правительства (що се так, — свідчать найліпше аазва гр. Гердлінга в телеграмі до Голубовича), — то справді треба побоювати ся за роум тих польських політків, які дають Австро-Угорщині такі «ради».

Сердеги мають айтиши в ума, що ім їх пляни рабунку чужої землі, так старанно підготовані тайною дипломатією, не віддала ся, — і жовтерють ті свої пляни в такою самою манією, як божевільний, якого прир. уроїло, що є королем.

Голос Холмщан до Української суспільности.

Брати!

Відчувавмо аотакую потребу аивовісти свій жаль, смуток і радість перед ширшою громадою наших братів по сій і той бік нового кордону та хотіли би, аби наші слова найшамі як найголоснійший підголмі серед нашої та в приязни в наші сточей німецької суспільности.

День 9. лютого сего року був для нас великим днем. І ми раділи як діти та з радости алакали. Благословляли ми наших славич генералів та аредставителів осередних держав, які аредметити аактом в Берестю положити наші край нашої неволі. Бож гірко ми живи ся на нашої рідній землі. Були ми невольниками царського ауряду, польських панів і ксьендзів, а від час війни властий окупаційних. Ми без опіки, що крок то верог наш. Ні свіданіка у нас, щобі прочитав нам слово Божє, ні своєї людани по крайскожидлах, ні пошанівку для нашої воли. Неволя наша не алегчіла, так само робимо днес на лаві, гонимо на фершлани, руйнуємо себе і худобу. Забирають нам Польки наш грунт, аоселяють по дваміках тит, яких азрали козакки, аайдалі ві світа, аозахнадаки польської шкоти а ми жедва аихаємо, так нас роаірає, так ми нас іде панське і польське панованіє. А коли хотіли ми аибрати си на скарку до Митрополета,

не дали нам паперів. Ратуйте нас, молимо, Брати в самостійній і австрійській Україні! Поможіть нам! Школи дайте нам, священників, отворіть наші церкви, пішліть своїх аурядників. Недавно бунтовала ся Польща на мир, який віслаа нам Бог за наші молитви. Усе те, що жис нашою кровію викрикувало на нашу Україну та держави осередні,

Світ кінчить ся! Ми були неспівні жита та в бязни переживаємо дні. Бо нема і нікого, аби аступив ся за нами. Власти окупаційні тягнуть в ними проти нас

А нас тут небогато, бє аревославіи а також уаїтні Українці поаікали підчас війни перед аеліонами, про яких оловідано страшні річі. Згляньте ся на нас! Відчиніть наші церкви, дайте священників, нехай хрестять наші неорещені діти, верніть нам батьків, мужів та братів на наші гроти та аерогу аемлю. Дайте нам охорону перед польським повстанієм, щобі ми не апали жертвою аого!

А Ви, наше редактор, якого часовиць нам так до серця припали, доаїть і від себе тепле слово до нашого аелосу розлуки.
(Наступають підписи.)

Перший баталіон українського війська виїхав з Австрії.

Відень, 3. марта 1918.

Вночі з 1. на 2. марта переїздили через Відень перший баталіон, сформований з українських волонерів в Австрії.

Заводив ся комітет з української віденської громади, щобі сих перших вытодіячих борців незалежній української держави прилучити. По піночі аібрались в Hofwagenaalon на Східній двірці біляше як сто людей. Між ними був персід Окуневський від Укр Парламентарної Репрезентації, а. Мороз від Союзу аивовчан України, генерали Павлюх і Яролав Окуневський. На стрічу товаришам по аброу виїшале одна чета Українських Січових Стрільців під командою а. Катанка.

О другій годині по піночі виїхав поїзд, прикрашений сино жовтими стагами і написами

українськими. Січові Стрільці устанували в ряд на прамі крилі. Комітет виїшов до салюново го вагону, в котріа іхали офіцери. Командант капітан Ганжа і 4 офіцери українські виїшли. Озвелась команда українських стрільців. Четар зарпортував командантози Ганжі. Обійшли фронт чети.

Перший приаивав своїх товаришів по оружю січовий стрілець. З вагонів висипались українські козакки. Жіночтво обняло іх ацїтами. *«Слава! Слава українським козакам борцям за Україну!»* аідніс ся клич під небеса.

Від Української Парл. Репрезентації приаивав іх посея Окуневський, а від Союзу аивовчан України а. Мороз; П. Мороз, сам молонений Українець в Полтави, що шкідий час свій аосвятив на освідомлені націю аальне своїх

земляків в таборах, що з ними разом жиє і закладає ті боеві і просвітні організації, викликає своєю палкою промовою одушевлення, яке не дає ся описати. Козаки обступили його і всі руки протягли ся до него.

— „Оставітьсь ще тут до кінця і організуйте даліше в їх оставших ще земляків, щоб чим мога скорше пішли всі визволяти Україну від большевицьких розбоїв“.

Командант Ганжа, зворушений до сліз, дякував за несподіване, таке щире прийняте.

— „В імені всіх моїх товаришів присягаємо, що нам або волю Україні добути, або доми не бути!“

„Ще не вмерла Україна!“ залунав із всіх грудий ими народний.

Промовляв ще поручник Сергієвський, Година проминула миттю Озвали ся свисти.

— „Товариші до вагонів!“ Почалось прощань. Люди обнимались і цілувались.

— „Дай Боже до побачення в вольнім Кііві!“

На свої російські уніформи понашивали собі козаки сиво жовті вилоги. Офіцери носили сиво жовті стяжки на рукавах.

Струнки і високі постаті колишних царських гвардійців впадали в очи.

— „Прощайте! До побачення!“ Пісні в вагонах, пісні на пероні адилсь в одну могут ну фіялу.

Машина рванула. Козаки відіхали. Як ми довідали ся, в Ковлі врядали Німці з своїх полонених вже кілька дивізій українського війська.

Між українськими офіцерами такий запал, що тягнуть жереби, бо кождий рветь ся і хотів би як найкорше піти на службу українській державі.

Воєнно полонених Українців в Німеччині і Австрії начисляють до 400 000 людей.

Д-р Я. Окуненський.

Які форми життєвого забезпечення для селян найвигідніші

На увагу сільської інтелігенції

Війна принесла до нашого життя скільки грошів, який повинен бути рішайше уміщений. Одною з найбільш форм уміщення й побільшення життєвого забезпечення. Товариствам забезпечення сновия в національнім господарстві дачу абираня капіталу й уживаня в треби національного господарства українське товариство забезпечення „Карпатія“ у Львові сповняє тільки тоді, коли не тільки вся українська інтелігенція, але також як і найширше українського селянства будуть печені на Житє в сім товаристві.

Ходить о се, які форми життєвого забезпечення є для нашого селянства найвигідніші.

Отже на першім місці треба забезпечення на випадок смерті (одноразовою премією (тарифу ІІІ патії“). В се забезпечення може селянин дуже корисно свій теперішній запас забезпечуючи для своїх спадкоємців ви більший капітал, ніж він вкладає в одноразову премію. Що таке одноразова премія? Це та сума грошів, яку вкладає селянин на шадничу книжочку, щоб в разі смерті отримати певну суму грошів; тимчасом забезпечення суму грошів безпосередно по смерті забезпечення, якій небудь часі по виключенні смерті наступила. Вкладаючи одноразову премію в забезпечення, не треба більше платити грошів в будучности той грошів більше потрібний, бо вже по теперішню забезпечення „Карпатія“ дає в позичку, яка вносить велику суму грошів, заплаченої одноразової премії. Крім істнованю забезпечення зростає сума забезпечення суми. Обезпечення по смерті з одноразовою премією в селянина ще й тому, що селянин платити рат і не має на свій теперішній часу одноразову премію, має рат на док смерті з одноразовою премією є для селянства найвигіднішою формою життєвого забезпечення і її треба за сполукармувати між селянством.

Далі треба звернути увагу на забезпечення літнього, себто на випадок смерті (тарифу ІІІ патії“). Се забезпечення полягає на тім, що сума виплачуєть ся або по дожиттю числа літ або — на випадок смерті — з раз по смерті. Прямі забезпечення найвигідніше платити річні або чвертьрічні рати для селянина — як сказано — селянин не отримує своїх інтересів. Се забезпечення попередного тим, що забезпечення одержати ще сам забезпечення і свої потреби (прим. заосмотрення коли доживе означеного в забезпечення).

В кінці як дуже корисне для селянина треба поручити забезпечення реченням (тарифу V „Карпатія“), воме в тім, що чи забезпечена особа чи вмере, забезпечена сума виплачуєть ся нім з гори означенім реченням. Коли особа доживе до того речення, то платить премії; коли умре вказаню смертю погасе обовязок платити премію, забезпечена сума виме того виплачуєть ся означенім реченням спадкоємцям.

Се забезпечення може бути дано кож з одноразовою премією (тарифу XI „Карпатія“), що — як уже вказано — є для селян особливо вигідною формою життєвого забезпечення, коли забезпечена особа умре перед означенім реченням, тоді в означенім реченням виплачуєть ся тільки забезпечену суму, але також ще часті одноразової премії в соткамі.

Ся форма забезпечення надає всім на залучення капіталу для того, коли вони досягнуть певний вік, отримують грошів і т. п. Прямі батько може забезпечити і своїх дітей, коли вона буде мати 20 літ, забезпечуєть ся в „Карпатії“ по трьох роках, що він за 5 літ помере; тоді платення премій погасе, а дитина, що в 20 літ жити, одержує забезпечення в певнім словом, се забезпечення є навічною формою забезпечення дітей; батьки, забезпечуючи ся в користь дитини, чують її капітал також на той випадок, коли б її перед часом осиротила.

Маніфестації дня 3. марта.

Перемиська.

По величавій народній маніфестації, яка відбула ся дня 24. лютого 1918 в Перемішлях в честь мира і української державности, устроїла Перемиська Народна Організація в містечку Ніжанкович (обірок пов Суду) дня 3 марта 1918 таку саму маніфестацію, яка почалась торжественним богослуженням, по яким о. Ю. Гумецький виголосив прегарну патріотичку промову. По проповіді уставив ся і вирушив по вулицях міста величавий похід, вложений в 250 вітних січовиків і соколів і понад 20.000 січовиків, мішанства, селян і делегатів громад, між тим з великої сили жіноцтва в українських на родних одягах: все простирає святочно, з прапорами, лентами, відзнаками, таблицями — серед безпачастних співів народного имну і патріотичних пісень — докола улицями міста на рынок, де перед ратушем, на яким наляла також сиво жовта хоругва, в піднявшеня виголосив гарну чорночючу промову відпоручник Перемиської Народної Організації проф. Демчук в Перемішлях. Промову переривали многотисячні збори окликама „слава“ на честь „Укр. Народної Республіки, ради Міністрів, проф Грушівського, поділу Галичини“ і т. п. Опісля селянин Гнатик промовив краснорічиво, підносячи оклик в честь Української Народної Республіки, а по соц д-р Кермош предложив до поришення звісні одновузичні резолюції, з признанем мира, вдоволення вадля злуки Холмщини і Підляшя з Україною і поділу Галичини, які збори приймали одностайно з одушевленем і вирішили вислати відповідні телеграми. Величаве свято, яке закінчило ся відспіванєм народного имну, причинило ся дуже до піднесу духа в народі і остане на довго в пам'яті учасників, та мешканців містечка Ніжанкович, яке ще ніколи не було свідком такого величезного здвигу народа. Честь Українцям Ніжанкович і повіта Перемиського.

Сянік.

З Сянока. Святочний обхід проголошеня незалежності України і закінчення мира з нею осередними державами і вложени заяви деточно поділу Галичини відбув ся сьогодні при участі 14.000 народу. Обхід розпочав ся святочним богослуженням в місцевій церкві о години 10. рано. Богослуження закінчив прегарно обдуманю патріотичною проповіддю місцевий парох і повітовий організатор о. совітник Константинович. По богослуженню всі учасники зібрали ся докола парохіального дому — розмістивши ся на оточуючих його спадах терену, де виголосив першу промову в танку парохіального будинку приурочену до свята в ці лям жаром п. Величковський. Той сам бесідник відчитав звісні одновузичні резолюції, які присутні прийняли з величавим одушевленем, а які відпоручники місцевої політичної організації вручили особисто на письмі ц. к. старості. По тім розпочав ся вранжерями усталений похід в чвірки, в якім песено таблиці з написами: „Нехай живе Українська Республіка“ і т. п. Попереду ступала жінка „Січ“ в одностроях і з сиво жовтими лентами. Село ішло за селом, „Січ“ за „Січею“ переважно з прапорами, а жіночі відділи в народних українських одностроях, залізничні робітнички з Загір'я, школа за школою (були і школи ювамісцеві) Українці ученики тут, гімназії і прочих шкіл. В середині інтелігенція місцева, посеред якої згуртована і частина доколичного священства. Серед свіау національних маршів і пісень величезний похід перейшов головним вулицями в рынок, де виголосив другу бесіду до тисячів зібраних відпоручник перемиської організації п. Імдор Білинський. Нарід розрадований переривав часто сю бесіду окликама достроєними до змісту прегарної патріотичної промови. Відспіванем народного гимну закінчено обхід. Нарід підбадьорений і розрадований, розійшов ся домі в тій повній надії, що вродина безповоротню його неволя, та що скінчили ся вже часи його терпіння і глумованя над ним.

Парламентарне положення.

Львів, 6. марта 1918.

Вчорашнє засіданє Палати послів не принесло проясненя положення. Доси ще правительство не має запевненої більшости для бюджетової провизорії, а окрема для воєнних кредитів. Над поправою відносин працюють особливі християнсько-суспільні послы, які старають ся привести для правительства Поляків і південних Славян, та яким се не вдасть ся.

З парламентарних кругів доносять, що вчинув в парламенті проект довести в Палаті послів до голосованя над фінансовим предложенєм без огляду на те, чи воно мати-ме запевнену більшість. Коли б воно упало, то мала б Палата панів прийняти його одностайно і предложене прийшло б ще раз під голосованє Палати послів, маючи за собою одностайну заяву Палати панів. За тім проектом заявив ся мало хто і правительство не прихилилось до него.

Опозиція не втихає. Польське кодо відбуває наради в південних Славянами і Чехами, яких предметом тепер є вложенє тим партиям важи в справі зміни конституції. Коло польське після донесеня польських дивизій уложить про ту справу окрему декларацію. Зміст згадавних заяв всіх трьох партій в загальному вже означений: Чехи, південні Славяни і Поляки будуть домагати ся, щоб в австро угорську мо

нархію перетворене після проекту чеської і південно славянської резолюції з 30. мая 1918 р. та щоб зміну конституції переведено на основі переговорів між поодинокими народами. Іме нем польського кода прожовляти буде в тім зміслі в. Левенштайн.

З наглядях внесених, поставлених на вчорашнім засіданю Палати послів замітні два: пос. Станка і тов. та пос Штельця і тов. Пос. Станек домагаєть ся, щоб жовнірів, які вертають з походу, відпущено на якийсь час домі, а не приділяно безпосередно після повороту до фронтеної служби; пос Штельцель жадає, щоб не поволжено ся з вертучими жовнірами, як із відозвірними, і не шквановане їх.

По заключеню мира в Росію.

ВІДЕНЬ, 5. марта (Тко). Господарські відносини між Австро Угорщиною і Росією уложено в окремім договорі, який є складовою частю мирового договору. Сей договір ще до змісту годить ся в основі з подібними постановами мирового договору в Україною.

БЕРЛІН, 5. марта (вл т.). В найближшій будучині буде іменованій німецький амбасадор для Петрограду. Небагом буде також привернений рух для цивільних осіб.

